

- GRABULEDA, Josep; VILARRUBIAS, Esteve. *Rafael Vilarrubias, un reporter d'avantguarda*. Girona: Rigau, 2005. 105 p.
- Guinovart, obres del 2000 al 2005. Girona: Caixa de Girona, 2005. 143 p.
- HORTAL, Eulàlia; BARGALLÓ, Josep. *Dances i costums del Baix Empordà*. Girona: CCG, 2005. 258 p.
- La construcció d'habitatges a les comarques de Girona, 1986-2004*. Girona: Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona, 2005. 34 p.
- La cultura jurídica dels advocats catalans del segle XVI. Una visió a través dels llibres conservats en biblioteques i arxius de Girona*. Girona: Il·lustre Col·legi d'Advocats de Girona, 2005. 95 p.
- MESTRE, Catalina; MORETA, Cristina [coord.]. *La casa somiada*. Girona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 2005. 57 p.
- NOGUERA, Antoni; CALZADA, Arcadi; PLADEVALL, Antoni; SOLER, Carles. *El Crist romànic a les terres de Girona*. Girona: Caixa de Girona, 2005. 175 p.
- PALMADA, Guerau [et al.]. *El patrimoni del Pla de l'Estany. Inventari històric i arquitectònic de la comarca*. Banyoles: Consell Comarcal del Pla de l'Estany, 2005. 670 p.
- PALOL, Pere. *El «castrum» del Puig de les Muralles de Puig Rom*. Girona: Museu d'Arqueologia de Catalunya de Girona, 2005.
- PARETA I MARJANEDAS, M. Mercè. *Construir Girona. L'arquitectura com a reflex de la societat, 1936-1955*. Girona: Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona/CECAM, 2004. 157 p.
- PLANAS, Sílvia. *Filles de Sara*. Girona: CCG, 2004. 144 p.
- PAYRE I ROIG, Didier. *Canigó, la muntanya catalana*. Sant Vicenç de Castellet: El Farell, 2005. 144 p.
- PÉREZ GALDOS, Benito [edició de Carles Bastons i Vivanco]. *Gerona*. Madrid: Castalia Didáctica, 2005. 384 p.
- PITXOT, Antoni; AGUER, Montse. *Teatre-Museu Dalí de Figueres*. Sant Lluís: Triangle Postals, 2005. 204 p.

La història, a debat

DEULOFEU, Alexandre.
Les cultures irano-sumèria-caldea, hitita i egípcia.
 Amics de l'Albera
 i Cap de Creus/
 Centre Excursionista Empordanès.
 Figueres, 2005.

Alexandre Deulofeu solia dir irònicament que, per enllestir la seva monumental obra sobre *La matemàtica de la història*, havia de viure 120 anys. No va ser així, naturalment, i el darrer volum que va deixar a punt de publicació és el que ara, vint-i-set anys després del seu traspàs, acaba d'editar-se tal com ell ho havia previst, i que es constitueix en el novè i darrer volum de l'obra de Deulofeu.

En les anteriors obres que componen *La matemàtica...*, ens ho diu el mateix Deulofeu, havia estudiat principalment les cultures, els imperis, de Grècia, Roma i tot el que avui és Europa fins als nostres dies. Amb aquest volum, Deulofeu inicia l'estudi de cultures molt més reculades en el temps i en l'espai i que en el seu moment varen tenir una transcendència indiscutible. La civilització sumèria, el poble hitita, però sobretot la gran cultura egípcia amb la seva enorme dimensió i influència, són les que estudia Deulofeu en aquest llibre, i hi analitza, com solia fer-ho, els cicles d'aquests imperis en funció de la seva capacitat de creació artística, tècnica i científica.

El gran interès de l'obra que comentem és la confirmació que Deulofeu fa de la seva teoria amb un estudi aprofundit de tres importants cultures antigues a les quals, sols de passada, s'havia referit en algunes de les seves obres anteriors. És per tant especialment recomanable per als escèptics de les teories deulofeunianes.

La llei de la història enunciatada per Deulofeu es basa en l'estudi aprofundit i rigorós de civilitzacions que ens han precedit, aporta una interpretació original dels fets històrics, derivada del pensament de l'autor, que avui respondria al concepte de filosofia de la història. L'obra, que com totes les de Deulofeu no pot deixar indiferent, ha estat editada per entitats amigues de l'historiador empordanès amb el suport de diverses institucions —Diputació, Ajuntaments, Institut d'Estudis Empordanesos— que recorden així la personalitat excepcional i entranyable d'Alexandre Deulofeu.

Eduard Puig Vayreda

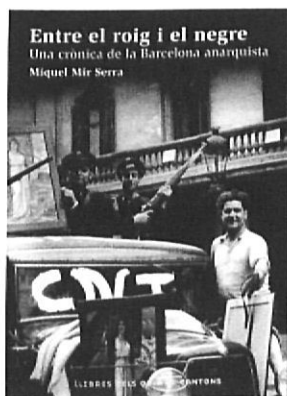
El roig i el negre: una espoliació amagada

MIR SERRA, Miquel.

Entre el roig i el negre, una crònica de la Barcelona anarquista.

Llibre dels Quatre Cantons, 24.
 CCG Edicions.
 Girona, 2005.
 250 pàgines.

Va encertar-ho Miquel Mir quan va decidir afegir les paraules «Una crònica de la Barcelona anarquista» al títol d'*Entre el roig i el negre*, un llibre que, tal com escriu Ramon Alberch a la presentació, es mou a cavall de la novel·la històrica i de les memòries, i que ha estat una de les últimes publicacions de CCG edicions i, també, un dels seus grans èxits. El pretext narratiu d'aquesta crònica, novel·la històrica o llibre de memòries és conegut i senzill, no es pot pas dir que sigui una gran troballa literària. Cansat i decebut de la seva vida i de l'evolució política del país, Miquel, el narrador, decideix demanar un any d'excedència i anar a viure a Londres. A l'avió, coneix Maurici Gassiot, un home d'aspecte anglès que va a la capital d'Anglaterra per fer-se càrrec de l'herència de Josep Serra, el seu padri, un anarquista català exiliat durant la Guerra Civil. Aparentment, el gruix de l'herència és un pis. En el pis, però, hi ha un parell de llibretes. Una, en espanyol, l'ha escrita directament Serra. L'altra, en anglès, Lilianne, la seva companya, que ha recollit el que ell li deia i que ha mort fa poc.

El punt clau de la novel·la arriba, però, quan Miquel i Maurici descobreixen que Josep Serra va participar en el saqueig i crema d'esglésies i cases particulars durant els primers mesos de la guerra i que va quedar-se amb bona part del botí aprofitant que conduïa un camió. *Entre el roig i el negre* és un llibre que enganya: sembla una novel·la, però és més que res una crònica. Com possiblement molts lectors, Maurici i Miquel coincideixen a ser contraris al franquisme: no obstant això, el que ens descobreixen és sobretot l'egoïsme, la insolidaritat, la capacitat de destruir i de fer mal de l'espècie humana. Si Miquel Mir hagués incidit en aquest aspecte, hauria fet una bona novel·la. D'escriure en sap: *Entre el roig i el negre* es llegeix fàcilment i és d'aquells llibres que atrapen. Opta, però, per recular a l'origen de tota aquesta violència per parlar-nos de la injustícia de la desigualtat de classes, de la guerra del Rif, de la insolidaritat, de la dictadura de Primo de Rivera. Són coses que ja sabíem, però que, de tant en tant,

val la pena recordar. *Entre el roig i el negre* és una bona manera de recordar el nostre passat més recent dels anys vint a la República, de la República a la Guerra Civil i a la Dictadura, de la Dictadura a la clandestinitat i a la resistència. Franco va morir al llit. Ja ho sabem, com, possiblement, sabem també que la bona literatura no té directament res a veure amb la didàctica o amb la moral. Personatges com Maurici o com Miquel, però, ens recorden que no tot és inútil.

Xavier Cortadellas

Un estudi d'àmbit local

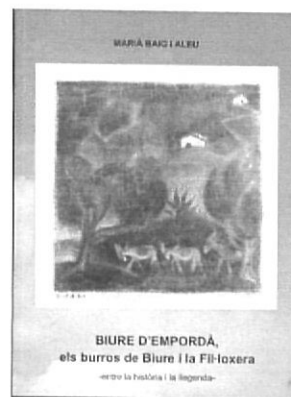
BAIG I ÀLEU, Marià.
Biure d'Empordà, els burros de Biure i la fil·loxera: entre la història i la llegenda.

Figueres/ Ajuntament de Biure d'Empordà, 2005. 79 pàgines.

Monografia molt delimitada tant en l'espai, el municipi altempordanès de Biure d'Empordà, com en el temps, part del segle XIX i primeres dècades del XX. L'estudi s'inicia amb l'aclariment d'una confusió històrica, és a dir, la incorrecta vinculació del llinatge Biure de Queixàs –del terme de Cabanelles– a aquest municipi, errada ja esmenada per l'autor el 1990, com també recentment amb l'adequació i l'aprovació de l'escut municipal oficial.

El títol no deixa a ningú indiferent, ja que barreja termes tan aparentment inconnexos, però que tenen la seva explicació argumental tan bon punt s'inicia la lectura –per cert, i com a valor afegit, molt amena i agradable i ben il·lustrada amb fotografies antigues deixades per alguns biurencs. El llibre està estructurat en cinc capítols: un primer dedicat a Pere Coromines i els burros de Biure, els quals considerarà la vintena «gràcia» de l'Empordà; la població d'aquest municipi durant el segle XIX; la vinya, el vi i la fil·loxera; la fil·loxera a Biure i l'escut heràldic de Biure, que incorpora el ruc traginer.

La plaga de la fil·loxera, com és sabut, assolà el país des del 1878 en que entrà de França a la vall de Sant Quirze de Colera, des d'on s'estengué per tot arreu. Les vinyes extensament plantades per tota la comarca quedaren totalment afectades durant anys, en què es decidí empeltar amb ceps americans immunes i aliens a la plaga. Marià Baig, amb la utilització de la documentació municipal de Biure d'Empordà com a base del present estudi i fruit d'un esforç de recerca, analitza el cas particular d'aquest poble on els efectes s'allargaren fins ben bé les primeres dècades del segle XX. Destaca el paper important de transportistes que tingueren els burros del poble, que ajudaren a por-

tar de França els ceps estrangers, activitat prohibida per les autoritats, com també en totes les tasques relacionades amb l'explotació dels forns de guix, activitat econòmica tradicional de Biure.

El llibre parteix d'un estímul molt clar: el convenciment, basat en l'estudi, de l'enfonsament econòmic que representà aquesta malura dels ceps. La part central de l'obra és, però, l'estudi de la plaga de l'insecte de la fil·loxera, i se centra en el cas particular de Biure. Com que el llibre té una evident unitat argumental, se'n poden extreure amb facilitat els fils conductors que donen unitat al text i que menen a les principals conclusions. En tot cas, l'esforç fet per Baig és més que lloable, encara que hores d'ara s'hauria de disposar d'un estudi molt més ampli del vinyar empordanès on aquest llibre resultaria un dels primers esglaons ja aportats.

Erika Serna i Coba